Arie, Willemien en Gijs Tielemans
Vanuit het Brabantse Boekel trok de familie Tielemans begin jaren negentig naar het Groningse Blijham. Inmiddels hebben ze 240 koeien en 52 hectare grasland.

Aantal koeien:	**240**
Aantal stuks jongvee:	**170**
Hoeveelheid land:	**52 hectare**
Rollend jaargem.:	**8500 4,43 3,56**

Arie, Willemien en Gijs Tielemans

Al het jongvee is geboren uit eerste of tweede inseminatie

Familie Tielemans kruist holsteins met Zweeds roodbont en heeft slechts drie stieren in het vat

Makkelijk werken op groeiend bedrijf

De inrichting van het erf, de fokkerijstrategie met slechts drie stieren in het vat, studenten die bijspringen met melken; op het 240 koeien tellende bedrijf van Arie, Willemien en Gijs Tielemans uit Blijham staat veel in het teken van gemakkelijk werken.

tekst **Inge van Drie** video-impressie **www.veeteelt.nl**

Op zoek naar ruimte. Zo trokken Arie en Willemien Tielemans met hun vier kinderen begin jaren negentig vanuit het Brabantse Boekel naar het weidse noorden van het land. ‘In Boekel waren er weinig mogelijkheden om het bedrijf te ontwikkelen. De ene buurman zat op dertien meter afstand, de andere op achttien en we hadden zesenhalve hectare grond. Hier hadden we veel meer kansen’, geeft Arie Tielemans aan. Honderd stuks vee – melkkoeien én jongvee – namen de melkveehouders mee. Ze streken neer op een voormalig akkerbouwbedrijf in het Groningse Blijham, waar meteen een stal voor honderd koeien werd gebouwd.

Veestapel verviervoudigd

Bij de bouw van die stal bleef het niet, want inmiddels is de veestapel alweer vervierdubbeld. In totaal hebben Arie (61), Willemien (59) en Gijs (25) Tielemans 240 koeien en 170 stuks jongvee. In grond breidden de melkveehouders minder snel uit. In totaal hebben ze 52 hectare grasland. Aankoop van grond is in dit gebied niet gemakkelijk, geeft Gijs aan. ‘Je kunt hier geen blokken van vijf hectare kopen. Die komen niet beschikbaar. Als je grond wilt kopen, moet je hier meteen een heel bedrijf kopen.’
Over de beperkte hoeveelheid eigen grond maken ze zich geen zorgen. Het heeft zelfs voordelen, vindt Arie Tielemans. ‘Als je voer moet aankopen, ben je zuiniger; je benut je eigen voer beter.’
Qua voeraankoop wonen de melkveehouders bovendien in een gunstig gebied. ‘We hebben relatief veel akkerbouwers in de buurt – dat maakt de streek zo aantrekkelijk’, geeft Tielemans aan. Jaarlijks zitten de melkveehouders aan tafel met verschillende boeren om gemaakte afspraken te evalueren. ‘Voor beide partijen proberen we een meerwaarde te creëren’, geeft Gijs Tielemans aan. ‘We kopen elk jaar ruim veertig

De veestapel is verdeeld in twee groepen

De koeien krijgen een tmr-rantsoen

Keus uit drie stieren in het stikstofvat

Studenten doen 4 van de 14 melkingen

hectare mais en enkele hectares gras aan. Wij mogen zeggen welk ras we graag willen verbouwen en zorgen dat de mest gebracht wordt.'

Alle mest kan de familie Tielemans kwijt binnen tien kilometer. 'We hebben wel gezorgd voor voldoende mestopslag. Dat maakt het gemakkelijker en goedkoper', geeft Gijs aan. 'We kunnen tien à elf maanden mest zelf opslaan.'

Qua mestwetgeving zien vader en zoon de toekomst sowieso niet somber in. 'Als iedereen gaat groeien, is voer een groter probleem dan mest', denkt Arie Tielemans en zijn zoon voegt toe: 'Ik geloof niet zo dat de Nederlandse melkveehouderij na 2015 veel meer melk gaat produceren. Het voer is er simpelweg niet, en er zijn nog steeds veehouders die stoppen. Misschien krijgen we wel een systeem met dier- of mestrechten. Zelf willen we graag geleidelijk verder groeien.'

Acht uur melken per dag

In 2008 bouwden de melkveehouders een nieuwe stal voor 140 koeien. Zo snel ze konden, zorgden ze ervoor dat de stal vol zat. 'Op zaterdag hebben we de stal in gebruik genomen, op dinsdag hebben we een koppel van 46 koeien gekocht. We wilden zo snel mogelijk extra omzet creëren. Wel meer rente en aflossing moeten betalen, maar geen extra opbrengsten, dat was voor ons geen optie', stelt Gijs.

Inmiddels is de nieuwe stal al weer helemaal gevuld. Het aantal koeien mag dan flink gegroeid zijn, de melkstal is dat niet. Dagelijks gaan de koeien twee keer door de twee keer acht zij-aan-zijmelkstal, zonder rapid exit. 'We zijn elke dag acht uur aan het melken. Anderen hebben daar meer problemen mee dan wijzelf, wij hebben zelf geen hekel aan melken.'

Tien van de veertien melkingen nemen vader en zoon zelf voor rekening. Studenten vullen de andere vier melkbeurten in. 'Werken met personeel is een bewuste keus. We vinden het vooral rustgevend; het maakt ons flexibel en geeft ons de vrijheid om naast het bedrijf ook andere dingen te doen', stelt Gijs. 'Ook als ik over een paar jaar het bedrijf heb overgenomen, blijf ik met personeel werken.'

Met pootbandjes bij de koeien en een whiteboard zorgen de melkveehouders ervoor dat alle melkers op de hoogte zijn van eventuele bijzonderheden. 'En er is bijna altijd wel iemand in de buurt; we zijn in ieder geval op belafstand', geeft Gijs aan.

Spijt hebben ze niet dat de melkstal niet meteen is vernieuwd bij de bouw van de nieuwe stal. Achteraf zijn ze er zelfs wel blij mee, vertelt Arie Tielemans 'Als we destijds een melkstal hadden gebouwd, hadden we de melkstal in de stal gebouwd. Nu zouden we eerder een aparte melkstal buiten de bestaande stal bouwen of kiezen voor een automatisch melksysteem.'

Beweiden is een vak

Met het groeien van de veestapel speelt de inrichting van het erf een steeds belangrijkere rol, merkt Willemien op. 'We denken er goed over na waar we gebouwen neerzetten. Alles moet makkelijk werkbaar zijn.'

Zo zijn in 2012 de sleufsilo's verplaatst en is er een breed betonpad dwars achter de schuren gelegd, zodat de loonwerker snel kan werken. 'Al het werk met de koeien doen we zelf, maar we hebben geen aardigheid aan trekkerwerk. We hebben een schudder, een hark en een kunstmeststrooier. De rest laten we aan de loonwerker over', geeft Arie aan.

Vijf keer per jaar wordt er ingekuild. 'Met twee percelen zonder sloten gaat dat in sneltreinvaart. We laten expres een opraapwagen komen in plaats van een hakselaar. De hakselaar heeft een te grote capaciteit; dan is er geen tijd genoeg om de kuil goed vast te rijden.'

Weidegang passen de melkveehouders

niet toe. ‘We hebben de techniek van het beweiden nooit geleerd. Beweiden is een vak; het is moeilijker dan opstallen. Bovendien, de koeien hebben het hier minstens net zo goed als buiten. Ze hebben in de stal genoeg ruimte en frisse lucht.’

Koeien redden met strohok

Vanwege de relatief kleine melkstal hebben vader en zoon Tielemans de veestapel in een hoog- en een laagproductieve groep verdeeld. ‘Anders werd de wachttijd voor de melkstal te groot’, geeft Willemien aan. De melkveehouders voeren een tmr-rantsoen met kuil en mais aangevuld met stro, perspulp, tarwegistconcentraat, soja, raap en mineralen. ‘Een constant en compleet rantsoen is de basis voor gezonde koeien en het geeft weinig trammelant. We hebben geen krachtvoerboxen en verstrekken ook geen krachtvoer in de melkstal. Het rantsoen van de hoogproductieve koeien bevat iets meer energie, maar verder krijgen alle koeien hetzelfde. Uitschieters in productie hebben we daarom nauwelijks. Wij kennen geen koeien die zestig liter geven. Het betekent wel dat we een korte tussenkalftijd – nu 370 dagen – nastreven, anders worden de koeien aan het eind van de lactatie te zwaar.’
Gemiddeld produceren de koeien 8500 kg melk met 4,45% vet en 3,55% eiwit.
De focus van de melkveehouders ligt niet op een hoge melkproductie. ‘Gezondheid staat bij ons op één. Als we kunnen berekenen dat we met 7000 of 10.000 kg net zoveel verdienen, dan doen we dat, zolang de gezondheid van de koeien niet in gevaar komt’, aldus Gijs.
Rust in het koppel is het credo op het Groningse bedrijf. ‘Koeien die we bijvoorbeeld willen bekappen of insemineren, separeren we na het melken. We proberen zo min mogelijk stress in het koppel zelf te creëren. Stress is de basis voor veel problemen’, geeft Gijs aan. Zieke of kreupele koeien gaan in het strohok in de nieuwe stal. ‘Dat zouden we niet graag meer willen missen. Daar hebben we echt koeien mee gered.’
Sinds kort zetten de veehouders koeien met een celgetal lager dan 100.000 cellen per milliliter droog zonder antibiotica maar met een teatsealer, mits de cmt-test goed uitpakt. Ook bij uierontsteking gebruiken ze niet meer automatisch antibiotica. In eerste instantie pakken Arie en Gijs een pijnstiller. ‘We staan er versteld van hoeveel dieren opknappen zonder antibiotica.’

Drie stieren in het vat

Gemak in werken ligt ook aan de basis van de fokkerijstrategie. Sinds 2010 kruisen de veehouders hun holsteins met Zweeds roodbont. ‘We willen gezonde, lang levende koeien. We kunnen daardoor makkelijker werken. Gezonde koeien kosten weinig tijd’, aldus Gijs. In hun zoektocht naar een ras dat kort bij de holsteins blijft – ‘holsteins zijn niet voor niks veel gebruikt’ – kwamen ze uit bij Zweeds roodbont.
Lang nadenken over de te gebruiken stier doen de melkveehouders niet. Het stikstofvat bevat sperma van slechts drie verschillende stieren: de Zweeds-roodbontstier Brolin, Paramount en een witblauwstier. ‘Als er een koe tochtig is, pakken we de schets erbij. We kijken niet naar de koe zelf. Is het de eerste of de tweede inseminatie, dan insemineren we de betreffende koe met Brolin, is het de derde inseminatie of hoger, dan gaat er een witblauwstier op. Alle Zweeds-roodbontkruislingen paren we met Paramount.’
De melkveehouders, die een tussenkalftijd van 370 dagen realiseren, passen die strategie consequent toe, ook bij hun beste koeien. ‘Van een koe die na twee inseminaties niet drachtig is, houden we geen jongvee aan. Een paar jaar geleden was de dierenarts op ons bedrijf. Van een van onze beste koeien wilde ik nog graag een vaarskalf, maar ze wilde niet drachtig worden. “Wil je van zo’n koe die moeilijk drachtig wordt nog wel een kalf?”, vroeg de dierenarts. Dat heeft me aan het denken gezet’, geeft Arie Tielemans aan.
Al het jongvee bevat door deze strategie vijftig procent holstein- en vijftig procent Zweeds-roodbontbloed. ‘We kunnen nu nog niet zeggen dat de pinken er anders uitzien’, geeft Gijs aan. De eerste kruislingen hebben inmiddels gekalfd, maar voor conclusies trekken is het nog te vroeg, vinden de veehouders. ‘We hopen dat we door deze strategie een homogeen koppel krijgen. Dat werkt in ieder geval gemakkelijk.’ |

Met het groeien van de veestapel speelt de inrichting van het erf een steeds grotere rol

